

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 4, 7, 9¹, 12¹, 15, 17, 18, 20, 21, 23, 26, 26¹, 26², 27, 28, 29, 30, 31, 36 STRAIPSNIŲ IR V SKYRIAUS PAKEITIMO IR 32, 33, 34, 35 STRAIPSNIŲ IR VI SKYRIAUS PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO, SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NR. I-552 8, 13, 47, 51, 70¹ IR 76 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1367 2, 3, 5, 15², 15³, 33, 45 IR 52 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. IX-886 26 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 56, 57, 58 IR 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR ŽALOS, ATSIKADUSIOS DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ, ATLYGINIMO IR ATSTOVAVIMO VALSTYBEI IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBEI ĮSTATYMO NR. IX-895 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TAP-20-1839(2), TAIS NR. 19-15810(3))

Nr.

Vilnius

Projektų rengėjas: Sveikatos apsaugos ministerija.

Projektų tikslas: siekiant optimizuoti Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) veiklą ir supaprastinti jo valdymo struktūrą, sujungti į vieną juridinį asmenį teritorines ligonių kasas, taip pat patikslinti PSDF pajamų struktūrą.

Dabartinė situacija: Šiuo metu privalomąjį sveikatos draudimą vykdo Privalomojo sveikatos draudimo taryba, Valstybinė ligonių kasa ir teritorinės ligonių kasos. Pagrindinės teritorinių ligonių kasų funkcijos yra sutarčių su asmens sveikatos priežiūros įstaigomis ir vaistinėmis sudarymas, atsiskaitymas už apdraustiesiems suteiktas paslaugas ir išduotus kompensuojamuosius vaistus bei medicinos pagalbos priemonės. Kasmet kiekviena teritorinė ligonių kasa vykdo sutarčių pasirašymo procesą su asmens sveikatos priežiūros įstaigomis ir, susiderėjusios dėl metinių sumų, pasirašo tipines sutarčių formas. ***Problema yra, kad asmens sveikatos priežiūros įstaigos sudaro sutartis su įvairiomis teritorinėmis, kurios turi nusistačiusios skirtingas sąlygas.***

Valstybės kontrolė 2018 m. spalio 1 d. Valstybinio audito ataskaitoje „Privalomojo sveikatos draudimo fondo 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“ pateikė rekomendaciją dėl ligonių kasų apjungimo, siekiant supaprastinti PSDF valdymą.

Šiuo metu pagal Sveikatos draudimo įstatymo 15 straipsnio nuostatas dalis PSDF lėšų (pvz., vaistų gamintojų pagal sutartis grąžinamos lėšos už PSDF kompensuotus vaistus, išieškotos ar grąžintos lėšos už šiam biudžetui padarytą žalą) laikomos šio biudžeto pajamomis, nors pagal finansų ministro patvirtintus apskaitos standartus jos turėtų būti laikomos ***ne savarankiškoms PSDF biudžeto pajamomis, o šio fondo sąnaudų kompensacija***, t.y. lėšomis, kurios mažina šio fondo anksčiau patirtas išlaidas.

Tai, kad vaistų gamintojų pagal sutartis grąžinamos lėšos už PSDF kompensuotus vaistus bei išieškotos ar grąžintos lėšos už šiam biudžetui padarytą žalą laikomos PSDF biudžeto pajamomis, reiškia, kad šios lėšos (kaip ir visos kitos PSDF pajamos) yra bendros PSDF biudžeto pajamos ir rengiant PSDF biudžeto rodiklių įstatymą yra paskirstomos įvairioms PSDF išlaidoms.

Šios grąžintos ar pervestos lėšos nėra pajamos, o tik PSDF išlaidų (buhalteriškai – sąnaudų) kompensacija – išmokėtų lėšų grąžinimas (tai nustato 11-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Sąnaudos“).

Grąžintoms ar išmokėtoms lėšoms grįžus į PSDF biudžetą, jos galės būti naudojamos pagal jų planuotą pirminę paskirtį. Pagal gydymo prieinamumo gerinimo ir rizikos pasidalijimo sutartis pervestos lėšos galės būti naudojamos ***naujiems inovatyviems vaistams kompensuoti***.

Kasmet pagal gydymo prieinamumo gerinimo ir rizikos pasidalijimo sutartis pervedama apie 25 mln. eurų.

Projektų esmė, nauda: siūloma:

- naikinti teritorines ligonių kasas kaip atskirus juridinius vienetus, atitinkamai tikslinti

Valstybinės ligonių kasos funkcijas ir teises, sutarčių sudarymo nuostatas, atnaujinti nuostatas, reglamentuojančias draudžiamųjų teises ir sveikatos priežiūros įstaigų bei vaistinių pareigas;

- įteisinti Valstybinės ligonių kasos taikinimo komisiją (buvo teritorinės ligonių kasos taikinimo komisija), t.y. ikiteisminę instituciją, kuri spręs ginčus tarp asmens sveikatos priežiūros įstaigų, vaistinių, kitų ūkio subjektų, sudariusių sutartis su Valstybine ligonių kasa;

- tikslinti PSDF biudžeto pajamas:

- nenurodyti institucijų, vykdančių privalomąjį sveikatos draudimą, veiklos pajamų bei savanoriškų juridinių ir fizinių asmenų įmokų, kaip atskirų pajamų rūšių, kadangi jos sudaro tik 0,5 proc.,
- prie PSDF biudžeto pajamų nepriskirti išieškotų ir grąžintų lėšų už PSDF biudžetui padarytą žalą bei vaistinio preparato rinkodaros teisės turėtojų ir juridinių asmenų, turinčių didmeninio platinimo licenciją, pervestų lėšų pagal gydymo prieinamumo gerinimo ir rizikos pasidalijimo sutartis, sudarytas su VLK.

Lydimieji įstatymų projektai keičiami dėl ligonių kasų apjungimo.

Nauda: sujungus penkias teritorines ligonių kasas su Valstybine ligonių kasa, asmens sveikatos priežiūros įstaigos pasirašys vieną sutartį, todėl mažės šių įstaigų administracinė našta, didės teisinis apibrėžtumas, bus taikoma vienoda praktika.

Ginčus tarp asmens sveikatos priežiūros įstaigų, vaistinių ir kitų ūkio subjektų sprendžiant ikiteisminė tvarka Valstybinės ligonių kasos taikinimo komisijoje, sumažės bylinėjimosi teismuose atvejų, bus taupomos sveikatos priežiūros įstaigų, vaistinių ir kitų ūkio subjektų lėšos ir laikas.

Bus sudarytos sąlygos vaistinio preparato rinkodaros teisės turėtojų arba juridinių asmenų, turinčių didmeninio platinimo licenciją, pervestas lėšas pagal gydymo prieinamumo gerinimo ir rizikos pasidalijimo sutartis naudoti naujiems vaistams kompensuoti.

Atitiktis Vyriausybės programai: Tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Derinimas: įstatymų projektai suderinti su Finansų ministerija, Teisingumo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Žemės ūkio ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija ir Valstybine duomenų apsaugos inspekcija.

Dalykinio vertinimo išvada:

Projektas buvo grąžintas dėl Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės esminių pastabų.

Atsisakyta daug buvusių nuostatų ir palikti pakeitimai tik dėl teritorinių ligonių kasų sujungimo bei *įgyvendintas darbo grupės klausimams, susijusiems su inovatyvių vaistų ir inovatyvaus gydymo prieinamumo gerinimu, koordinuoti ir spręsti, 2020 m. kovo 10 d. protokolo Nr. LV-69 pavedimas dėl farmacijos bendrovių grąžintų lėšų nelaikymo PSDF biudžeto pajamomis.*

Siūlytume patikslinti projektus atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės redakcines pastabas ir svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Patarėja

Aurelija Urbonienė